

vera blagojević

pesma večnosti

Gorkom vatrom jezde smrti
u krvi se pesma vrti
u krvi se pesma plodi
smrt će biti dan da rodi.

Belim danom svenir riče
u beskrajn ptice cije
pticu živi svojim bolom
davim vreme rukom golom.

Već leti tvojoj teži
mrtvo liče iz sna beži
mrtvo lice život rada
smrt mu dušu večno gada.

u hram sunca dok ulaziš

Komete nekom krstare
bajke
ulice postaju morske
majke.
Vesti bilja
na nravinjak digle
hajke.
Kada dođeš u ovaj prostor
prijatelju
otvori oči,
prvi put otvori oči
dosad si slušao rast pogleda,
kao zuj malih ptica
u košnici dok prave cvetna jela.
Na prsima upali luči
protiv smrti
ponesi zvezdu na čelu
protiv zaranog bilja
i rezitora straha.
Pticom okuj svoje davne grehe.
U hram sunca kada budeš ulazio
o čitavu te majka nadajila
otac prve savete obuo
U hram dok koracáš
možeš da umreš od svetla.
A svetla je uvek malo
i za smrt.
Možeš da plačeš od sreće.
Sunca je uvek malo
žednim dvočincima.

Dokle malo
ovim žednim njičama tela
slapim kućicama,
prijanoj deci od plača
velikom moru,
pretučenom gorskom divu.
Očima.
U kapi stvoreni život.
Možeš kožu da spalíš
pa da si bogat,
da oči u svenir pošalješ,
zelene, plave zvezde da se rode.
Zemlju da pišeš,
da grečš do dna četinje vode.
Na pola puta da budeš slep,
da nastaviš igru ljudi
pa da si lep.
Da raspoloviš svoje ruke
na levo i desno
i produžiš tako cvetanju vek.
A tako ostaješ sam u svetlu
tako ostaješ jedini vladar.
Kada u sluh zarobiš cara gromova,
sluhu munje smehom kada zadaviš
kao glad velikog tigra
proriči drukčiju slavu.

tvrdava smrti

Ovo su vreme zidali moji mrtvi
U trule kosti slagali kapi žedi
San šalje gromove u pomoć bolesnoj žrtvi
Od smrti beži zaražen sve redi
I ređi.

Ovdje se sanjaju njihove crvene boli
Rudnike krvi dok su kopali goji
Požar boluje kako se dinno voli
Njihovo proteče dok su ga boli
I boli.

Crno meso — bolest vodenog cveta
Na zidovima ovim poznajem svoju kožu
Zalutale suze — kamenje sunce leta,
Prostor u večnost slauu

I slažu.
U sjaju cveta izdroljena kiša ptica
Kosti nam greju njihove navizane oči
Kada ih niže u noći bodljivaka žica
Slepa se pesma u beskraj toči
I toči.

Čuvaju stražu nad jatima mrtvih ptica
U tvrdavi smrti njihove zarobljene kiše
Pevaju zagrljaje unakažena tica
Poljubac smrti kruži sve tiše
I tiše.

konjanići

branka utješanović

Postojala je jedna raspolutana granica njenih godina na kojima je ispisivala sve tragove svih boja na koje je nailazila. Zvala se neko ko je uspeo da se razazna u samom sebi. Pa ipak jednoga dana na nekakvim susretima u vrevi užarenih tabana i krovova otkriva jedan po jedan svet svojih doživljavanja. Postaje svesna celog jednog vremena u jednom jedinom trenutku oblaženja Rima... Svaki korak ka bližnjem oblaženju je samo jasnija slika svih vizija.

Prvo je osetila razasrtu dolinu sa mucavim stajbičkama svuda unatocilo; svuda ispod, iznad, ili se sćucureno zaustavila na granici neprekidnog disanja... Svejedno!

Na produžetku jedno nerazmršeno kolo žena promešala granicu svog opažanja oštreći sami sebe na uzvikivanju kroz granje, kroz stepen svitaca u kosi, kroz svet koji je samo tu da bi se udehnuo za povratak. Negde u staroj izgledanoj sceni neko je već davno urezao svoj lik i tako bezdušan i nem očekuje novog starca sa ljubopitljivošću u pokretima koji će se zaustaviti kraj tuđih vrata da bi okusio malo procvetalih svežina, zaduženo ih sebi kao oreol iznad ručica i zadovoljno huknuo dalje.

I tako redom sa himnom koja se uvek osluškuj na kraju; dole, ponovo nema ničega više. Jedino može da se odsjanja slika pokreta koji se dovlače do samih nogu i nadražuju kožu ubudući je u sopstvene sposobnosti. Iz vekovne gomile žena izdvojila se ona, jedina, koja je odgonetnula zagonetku dana, pokušavajući to isto da primeni na vijeći noći, kao da su joj potrebna večna lutanja na kamenu snova, na izmaglici jutra sa zelenim prozorima svetla. Pa ipak nadolazi večita plina osluškivanja u najžeštem svetlu svih galerija nečijih slika, nečijih tragova ideja i svetlucaju čirava razuma, u kovčacima poetizovanog neba, u samom nebu, u samoj zemlji, u samim nervima.

Stoji tu kraj otudnog zida, gde treba ponoviti početak i kraj, u predivnom ambijentu Ferdinanda i Rafaela. Treba shvatiti kako se cela misla probuđenih godina zaustavila na toj tuđoj zemlji, na koracima prepunih svetla i žurbi. Treba se ponovo zaustaviti kraj crvenog svetla igre i razuma, u celom haosu nečeg nedokučnog, u prelasku u nepredviđeno noćnog traženja, u govornim slutnjama, sva i pokreta koji rešavaju sve. Za zaostalim kapljicama opranih krovova, u sredini beline čistih dana, uvlači se polako u galeriju srca sa izvešanim fotografijama čuljivih bogova, u njihovom koracanju ka nekoj nadi koja nije više ni nada, ni sluh, ni čekanje iza zaboravljenog postojanja. To je večitica senka zaboga gole noćke u vreme, zakala ih u Rimu susreta i naglašala na gromoglasni smeh iz podzemlja.

Ona sa izgubljenim imenom u povorci istrebljenja Aulvica, sa rasplutanim ovcamicama na tuđim krevetima želja — tu kao namirisanom andeo u potkrovlju svetla kada je sve polaskano rečima labilnih, kada se i ta sama ravnicu sudana sa svim koracima rastojanja, kao što je hvatanje za nit, drhtanje na dnu i osuđenički pogled ka izvorima lažnog svetla.

U njenom svetu preplšenih ptica, raznovrsnih nedočetlih trava, u ostavljenim poljima bitke za vreme, sve u trenutku kada niče nova snaga čovečanstva da bi sama sebe odbranila od istrebljenja. Kao slučajni prolaznik u nepredviđeno lećenju, kao konjanik koji dobija krila da bi njima mogao da živi, za beskonačni miris koji se podiže na visine, kao kri-lati davo sa prepunim očima molbe koja nije mogla, kao beskućnik u lutanju za prozračnostima i kovčacima boja, bezimnim i blagim na glatkosti dana i zakasnelih sunca. I sve kao priprema za zaustavljanje pred delom na nečijoj jaruzi života, kada je sve postalo beznačajno sa nečijim dolaskom — susretom vremena i boja, istih boja radanja i poznavanja davno saznanih podrtavanja kože u primetnim borama iscrpljena. I haos!

Nevidljivi kontrast zemlje počinje da se približava zamagljenju razuma u čudnovato naježenoj igri susreta, u kapeli svih bogova, na stanici njenog srećanja sa samim sobom, tu u velikoj galeriji Rima, skrivenog kao zmo otpora i pokreta, da bi pokazala namirisanost muha kada se prvi put sudarila sa sopstvenim radanjem, sa željom koja nikada više neće biti tako raspušna i gola, oštra i prepredena, dok hor uznemirenih ludaka bude opevavao serenađu mesečnu, plašljivo gažeći po cvetovima nekadašnjih umetnika, po rosi poslednje kapljice sreće koja se sručila na cvet i prepustila vremenu drhtanja.

I kao neprimetna senka približice se crvenilu boja koja se tako idiosisi razapela na koštunjavim ledima etera. Na zavrtliku zida, kada su sve povrtke nerazumim došljaka opipale sluznicama, jeftinog života svaki ocrtni pokret nevidljive lepote koja se zavlačila u sopstvene miškulne čvrsto rešena da se ne preda otkrivanju same sebe, u haosu automobila, kada se neprimetno bude sažalila crvena senka konjanika vremena i ujedno bude zaboravila sve naježeno teških kolebanja — sve u trenutku kada se budu ponovo otvorila vrata raja i dozvolila nemi ulazak... A procvetali pramen ruku saplice samog sebe na jednoj klupi koja je postavljena da se pridržava se ne bi zauvek obeznanila pred slikom nečijih slutnji, nečijeg bojažljivog kretanja kroz prostor prastarog i istog sveta. I prečudna magla obavija tu malu ženu koja je rođena u košnici sveta, od kog je

ubrala samo malo nerazumnog prepedenjaštva da bi se zauvek izgubila u palati memog Rima, na peronu svog prvog daha — umiranja.

I ne veruje svet da se otkriva taj nesebični tiranin nas samih, kad se traži sve do umštenja, da bi se našlo opravdanje za sve slave u našoj krvi, za sve slane potokove protokle kroz našu ždreba i usne. Ne veruje kob da prestaje snaga njenog rasuđivanja i da će se ustreljala obrnuti na galeriji dozrelog hladnog voća sa davno rešenim metaforama svojih vena. I kuhnjeva!

Hor iznenadnog bola probija beočađe svojeg dosadašnjeg gledanja. Ona pipa noćima; po sebi i čudnovato oseća kukavice u rukama, zadihane srne u jurnjavi, ona slika samu sebe kao osuđenik vetrova i mlansranja svetla u duši, traženja, kada se cela gomila učitkava, ponavljajući omiljavljene reči svoj siromaštva sloboda.

A razapeta dolina ponovo tuguje za poktrovlje uzdaha. Ona sama kao jahat u izlugu cena, kao mač ka kad se koti, kao kerusa koja liže vrat, kao pobesneli gavran u pustinji bez kostiju — kao ceo imaginarni svet koji će se predati suncu kada ga budu otkrili svi ljudi, a ne samo ona u susretu sa crvenom razapetom slikom koja je predaje nevidljivom fluidu u vremenu plaćanja, jeftinog zvanja, težnji ka terazijskim ljudih zanosa, onih svih preosetljivaca ka genijalnim izraslinama. I ponovo hor!

Kao gomila sreće koja se prvi put nadovezuje na ruke, kao čutanje koje je rodilo njeno radanje:

I stanke konjanik mojih lutanja, to neko izgovara najljepše opelo na mojim zenicama, to neko podrhtava za nevidljivom dretku. Stanite raspune kožice vremena kada slavuju drže koncert po ulicama Rima, kada se po prvi put približava neko ko bi taj jedini dah pretvorio u ponavljanje, neka lutanica slična meni, neki trkač zadahn od žurbi, neko na kiši ovog tuđeg vremena, tuđih gaženja — osluškivanja. Potkrovače me poslednji put, približavajući mi se u galeriji slika, jer već svitče zora, već polazi voz, već znam crvenilo boja na slici — smeškate mi."

Po ulicama sreću se prolaznici u blagom klamanju tela i čitava kolona došljaka ne nalazi sebe. Kiše otiru tragove i jasno je da će zvonu sv. NEPOZINATOG završiti u danu, jer neko umire u sebi, neko voli prikradanje razodolnog porculanskog lica...

Magistrala vremena i dalje drhti. To niču pečurke čekanja da bi ponovo povratile jačinu virova kada svaki potok cedi poslednji mlaz. To ponovo prvi vreme u kovčac sa senkama, ponovo se otiru ramena u traženju svetlucave ljubavi. Grođo svesti se svelo na pomeranje glave u ritmu veselog predosećanja. Pa ipak se koštunjav pogledi lepe i to se neko bespravno uvlači u tuđ život.

Na ulicama sirene straha. Po kućama sirene opstanka, po sobama sirene ljubavi, po krovovima pištaljke svetlosti... To koracanju prekaljeni borci po projekcijama svojih predaka, noseći blagost žena pod rukama. Ona u crnici prezenja pokušava da načini još jedan korak. Lagano crvenilo slike zatvara joj ulazak u raj. Počinje da se provlači iza zida i mil-malo izjednačenja koje boli, pa da se zauvek postigne sama granica pitanja i želja, traženja u senovitim senkama nekoga ko uzvraćuje velika imena na prolećnim vetrovima, na jesenjim šalama, na zimskim drhtanjima...

Pa ipak, susreti na prevrnutim spiralama vremena vuču svoje posetioce dana i nateraju ih da se poklone toj omadijanoj granici, kada je potrebno samo malo izjednačenja koje boli, pa da se zauvek postigne sama granica pitanja i želja, traženja u senovitim senkama nekoga ko uzvraćuje velika imena na prolećnim vetrovima, na jesenjim šalama, na zimskim drhtanjima...

Kada se korak prikrada, onda se cela vesiona otkreće za njim. Onda bogovi osluškuj pomeranje unazad ili unapred, i velika nadanja se pomeraju za kilometar. Ona zna kako je neko prodro u šuplinu njenih nadanja, kako se ukalupilo i zna da je početak svakog takvog otkrivanja samo jednostavni proces njegovog izgubljenog svetla, negde u toj pomiljivoj sendi takvih raspoloženja kao što je život ispisana na posetnicima svačijih krila, senki ili popuštanja.

Ponovo osluškivanje kroz granje, kada se dah nečijeg porculanskog lika oseća na ramenima i kada se sva vrata očekivanog sveta pomeraju ka izlazu gde pljušti uzaludna kiša koja ni hiljadu godina neće utrošiti da bi sprala sve koloseke vremena koji paraju nebo.

I kraj. Ni poludeli hor sopstvenog proklinjanja kroz vreme ne pomaže: polako splasnjava i gubi njansu tropanja. Ponovo sve slike postaju trenutni zaka da se na svim igrama gubi jedina jednostavna zaredena igračka. Pa ipak šunjanje kroz prostor svih prostora podnosi svaki putnik nerastlanjenog vremena...

Ona se odmice. Nešto jur galopom želja za njom. Ona osluškuj takav prekid sanjanja, dok napolju kolo automobila gradi put. Zaustavlja se da o čita poslednji pokušaj same sebe u trenutku kad to nije ona, već neka fantastična vizija koja se probila kroz boju njenog razuma, njenih odmaklih godina i zatvora i boja.

U svetlucaju neonskog svetla, kada pljušti sopstvena krv po trotoaru, neko kupuje kartu za povratak.